

DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRAŠTIS

PAŠVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIU KATALIKU REIKALAMS.

VOL. I. (META I.)

WILKES-BARRE, PA., AUGUST 19. 1909.

No. 5.

GEGUTĖ.

(Ballada).

Ko tie dunda miškai? skamba, gaudžia ragai?
Per lygumą balsas jų plaukia...
Tai Kęstutis narsus prieš kryžiuočius — savus
Bajorus-kovotojus šaukia!

Laužai dega šviesiai, renkas vyrų apsčiai —
Bežiūrint pulkai susidaro.
Nėr ko laukt, atidėt — tik šaukimas girdėt:
Vyručiai, į karą! į karą!

Tris broleliai jauni skuba bėg tekini
Ir žirgus bėruosius balnoja.
Sesės gaila savos, bet reik gint Lietuvos —
— Sudiev! — tik pasakė ir jojo.

Saulė žengė skaisti, ir kryžiuočių plati
Minia pasirodžius užgriuvo.
Kirčiai skrydo žaibais, rauda žemė kraujais,
Jaunuomenės tūkstančiai žuvo.

Nors sutemo naktis — užė, staugė mūsų,
Vaitojo galiūnų krūtinės.
Bet kryžiuočiai minės: jie daugiau nebūrės
Lankyti lietuvių tėvynės!

Gaudž trimytai garsiau, karas užbaigta jau,
Jau pergalė skelbiama šaliai.
Skamba dainos linksmi, joja brolių pulkai —
Nejoja tik mūsų broleliai!

Jau pavasaris švint, ant žiedų rasa krint,
Vieversys savo giesmę užtraukė;
Tik sesutė jauna liūdi, rauda viena,
Parjojant brolelių vis laukia.

Čiulb' paukšteliai miškuos, laksto, žvengia
laukuos
Žirgeliai laisvi be jojikų.
Ei dalele! karštoj' žuvo broliai kovoj'
Nuo kardo kryžiuočių plėšikų.

Ir sesutė jauna — ji našlaitė viena —
Į girią nuliūdus išėjo,
Tarp berželių žalių tarp kvipnųjų gėlių
Brolelių kareivių gedėjo.

Bet nerimo širdis, po šiai dienai dar vis
Brolelių berauda sesutė:
Mat iš skausmo jina, kad dejuot amžinai, —
Pavirto į raibą gegutę...

Dagilėlis. ("Draugija.")

Dvyliktoji nedėlia po Sekmynių.

LEKCIJA. II. Korint. III, 4—9. — Broliai: Turime tokią viltį per Kristų Dievop; ne idant butumime išgalinėjais ką manyti patys iš savęs, kaip iš savęs; bet mūsų išgalėjimas yra iš Dievo; kursai ir padarė mus atsakomais Naujojo Įstatymo tarnais: ne per litarą, bet per dvasią; nes litara užmuša, o Dvasia atgaivina. O jei mirties tarnavimas, litaromis ant akmens paženklintas, buvo garbingas, teip jog Izraeliaus sunūs negalėjo veizėti į Mozės veidą dėl jo veido skaistumo, kursai išnyksta, kaipgi ne daugiau bus garbingas Dvasios tarnavimas? Nes jei prapulties tarnavimas turi garbę, toli daugiau teisybės tarnavimas turi gausingą garbę.

EVANGELIJA. Luk., X. — Anuomet tarė Jezus mokitiniais: Palaimintos akys, kurios regi, ką jūs regite. Nes sakau jums, jog daug pranašų ir karalių geidė regėti, ką jūs regite, o neregėjo; ir girdėti, ką jūs girdite, o negirdėjo. Ir šitai mokytas Įstatyme atsistojo, gundindamas jį ir tardamas: Mokytojai, ką darydamas, įgysiu aš amžiną gyvenimą? O jis tarė jam: kas yra parašyta Įstatyme, kaip skaitai? O jis, atsakydamas, tarė: Mylėsi Vieš

patį Dievą tavo iš visos tavo sielos, iš visos tavo širdies ir iš visos tavo galės ir iš visos tavo minties, o tavo artimą, kaip pats save. Ir tarė jam: Gerai atsakei: daryk teip, o gyvensi. O jis, norėdamas pats save nusiteisinti, tarė: O kas yra mano artimas? Ir išklauses Jezus, tarė: Kažinkoks žmogus ėjo iš Jeruzolimos į Jericho ir susitiko galvažudžius, kurie jį nuplėšė ir, sužeidę, paliko pusgyvį. Ir pasitaikė, jog kažinkoks kunigas ėjo tuo keliu, o pamatęs praėjo. Teip-pat ir levita, budamas pagal vietą, ir regėdamas jį, praėjo. O važiuodamas kažinkoks samaritonas priėjo prie jo šalies ir, pamatęs jį tapo pajudintas gailiaširdybe. O prisiartinęs, aprišo jo žiaždas, užpylęs alyvos ir vyno; o pasodinęs jį ant savo galvijo, nuvedė į gspadą ir rupinosi juo. O ant rytojaus išėmė du skatiku ir padavė gspadininkui ir tarė: Turėk rupestį apie jį, o ką norints išleisi daugiau, aš pagrižęs atiduosiu tau. Kurs iš šitų trijų rodosi tau artimu anam, kurs susitiko su galvažudžiais? O jis tarė: Kurs susimylėjo ant jo. Ir tarė jam Jezus: Eik, ir tu daryk teipos.

Iš visur.

STRAIKAS ŠVEDIJOJE.

Rugpjūčio 4 dieną Švedijoje tapo apsklebtas visutinis streikas, kursai pridirbo nemaža vargo visiems žmonėms. Nesutikimai tarp darbininkų ir darbadavių prasidėjo popierės, vilnų ir medvilnių dirbtuvėse, kur 13,000 darbininkų pametė darbą, nes negavo mokesties pakėlimo. Valdžios santaikos teismas surengė kompromisą, kurį priėmė darbadavių sąjuga, bet unių federacija atmetė. Tuomet darbadaviai uždėjo lokautą ant visų savo dirbtuvių ir atėmė darbą 40,000 darbininkų, paketindami federuoti geležies ir kitokias fabrikas. Tadą darbininkų federacija apskelbė visutinį streiką. Paklausė 300,000 darbininkų. Visa vaizba sustojo, o Stockholmas neteko valgio ir dvi dieni. Pritruko ledas, o pieną gavo tik tai vaikai, ir tai nuo kareivių. Už mėšą ir duoną reikėjo mokėti milžiniškas sumas. Straikininkai nuėjo į pamarį žuvauti. Valdžia buvo sustabdžiusi paradavinėjimą visų svaiginančių gėrimų. Grabiniai ir duobių kasėjai teip-pat sustraikavo. Valdžia pristatė kasti duobes numireliams pavargelius prie gaudos nemuose esančius. Gazinės ir elektrikos dirbtuvės buvo apstatytos kareiviais, Kareiviai teip-pat buvo užėmę straikininkų vietas šitose dirbtuvėse. Riaušių buvo visai mažai. Patys darbininkai padėjo kariaviams ir policijai užlaikyti tvarką... Karaliui Gustavui nenusisėkė sutai-kyti darbininkus su kapitalistais. Du pulku kareivių buvo atsisakę klausyti savo vyresnybės. Po penkių dienų spaustuvių darbininkai, teip-pat dirbantys prie telegrafų ir telefonų gavo paliepiamą sustraikuoti ir beveik visi paklausė paliepimo. Straikininkai buvo uždraudę vežėjams

važinėti su vežimais gatvėmis. Net arklių savininkai negalėjo važinėti be pavelijimo ant rašto nuo straikininkų. Pabaigoje bandyta pritraukti prie straiko geležinkelio darbininkus, bet šie atsisakė pamesti darbą.

AIDAI IŠ BARCELONOS.

Dar vis nėra tikrų žinių, kas ištiesų darėsi Barcelonoje riaušių metu. Žinoma tik tai, kad mažiausiai 35 bažnyčios ir vienuolynai tapo sudeginti. Krikščioniškųjų mokyklų knygynai, teip-pat Barcelonos mokslo muzėjaus rankius nuėjo pelenais. Daug pragaišties padaryta tiltams, geležinkeliams ir stotims. Karalius Alfonsas norėjo pats važiuoti į Barceloną ir nuraminti riaušininkus, bet premieras Maura atkalbino jį nuo to žingsnio.

Ispanams vis dar nesiseka Melilloje.

Nors generolas Marina turi jau 35,000 kareivių po savim, tačiau, kaip sako, negalės atsisipirti prieš maurus be 60,000. Kas negeriausia tai tatau, kad ispanai nebuvo pasirengę prie karės. Ispanai negali išvyti maurų iš tarpkalinių. Paskutiniu sykiu didelė galybė ispanų tapo netikėtai užklupta siaurame tarpkalnyje; pusė jų tapo išmūšta, o tris ketvirtadaliai oficerų palydėjo gyvybę.

MAHOMETINIŲ ATSKALA RUSIJOJE.

Atsiradusi nauja mahometinių atskala Rusijoje, vadinama "Dievo Burys". Tosios atkalos išpažintojai tepripažistą vieną carą ir karišką valdžią; civilinės valdžios nepripažistą. Vidaus dalykų ministerija užklausi visų gubernatorių, ar nėra jų gubernijoje tos atkalos žmonių, kas ji tokia atskala, koks jos mokslas, kiek prie jos priklauso.

IŠ LIETUVOS.

Mūsų socialinio gyvenimo CHRONIKA.

Pastaruoju laiku mūsų socialinis gyvenimas žymiai apsiireiškė trimis srovėmis, būtent, spaudos besiplėtojime, draugijų steigime ir gyvesniame Bažnyčios veikime. Apie kiekvieną iš tų trijų srovių norime čia nors trumpai papasakoti.

I.

Per ištisus 40 metų neturėdama savo spaudos, Lietuva begalo jos troško ir todėl, kaip tikt spauda liko atgauta, su didžiausia energija griebtasi platinti spausťą žodį. Greta su isteigimu dienraščio ir keletos laikraščiu susitvėrė draugijos kningoms leisti: Kaune "šv. Kazimiero draugija", Vilniuje gi "Šviesa" ir "Aušra". "Šv. Kazimiero Draugija" per tą trumpą laiką spėjo išleisti ir paplatinti po Lietuvą arti 400,000 ekz. savo leidinių. "Šviesa" ir "Aušros" draugijos, kaip laisvamaniškosios pakraipos tokio pasisekimo neturėjo. Tą pat galima pasakyti ir apie laikraščiu prasiplatinimą. Kuomet krikščionių demokratų organas, seniškis "Šaltinis" ir karniškę "Vienybė" turi po keletą tūkstančių emėjų, laisvamaniškieji "Šviesa", "Lietuvis", "Ežys" ir mariavitų "Teisybė" turėjo pranykti dėlei emėjų stokos, vos po keletą numerių teišleidė...

Pavasaryje 1907 m. "Vilniaus Žinioms" sustojus eiti, pradėta tarties apie ikūrimą bendrovės leidimui laikraščio bent tris kartus per savaitę. Praplatinus apie tai pranešimą ūmu laiku prie tos bendrovės prisirašė net 179 dailininkai, apsiėmę vienais metais į atsargos sandėlį po 100 rub. Liepos 30 d. tapo sušauktas Kaune visuotinis bendrovės susirinkimas, kursai nutarė susiderinti su "Vilniaus Žinių" leidėju inžinieriu Petru Vileišiu, benegalėtu, dėl išvengimo bereikalingų varžytinių, bendrai leisti vieną laikraštį. Derybos įvyko 5 d. rugpjūčio, tečiaus p. Vileišiui siūlomas sąlygas priimti nesutinkant, tapo nuspręsta nuo 1 dienos spalio leisti iš Vilniaus tris kartus per savaitę laikraštį "Viltis". Tokiu būdu tapo ikurta bendrovė vardu "Antanas Smetona, kun. Juozas Tumas ir K-ja". A. Smetonai ir kun. J. Tumui laikraštį redaguojant, o bendradarbiaujant būreliui rimtesnių mūsų rašytojų, "Viltis" ir po šiai dienai skelbia rimtą, o taip labai mūsų kraštui reikalingą, kultūros darbą.

Pirmasis gi denraštis lietuvių "Vilniaus Žinios" nuo ju isteigėjo Petro Vileišio 1 lapkričio 1907 metų tapo 5 metams pasamdytas bendrovės spauzdiniam leisti vardu "Jonas Vileišis, Stanislovas Matulaitis ir K." ir pavers-tas bepartijiniu pirmeivių dienraščiu, tečiaus beveik pusantrų metų išgyvavęs, šių metų kovo 4 dieną vėl nustojo ešes dėlei mažo jo emėjų skaitliaus. Antru atveju to mūsų dieraščio žlugimas jau nebuvo visuomenės taip skaudžiai atjaučiamas, kandangi, viena, dabar turime rimtą kas antra diena einantį laikraštį "Viltis", o antra, — tos pir-meiviškosios "Vilniaus Žinios" neiškęzdavo neužgauda-

mos tikėjimo jausmų bei ištikinimū. Tas žlugimas gali būti tēmytina persarga ir kitiems mūsų "pirmeiviškiems" laikraščiams.

Kas link kitų žymesnių mūsų laikraštijoje apsiireiš-kimū galima nurodyti sekančius faktus: 1) "Lietuvių Mokslo Draugija" pradėjo leisti laikraštį "Lietuvių Tau-ta", kurio iki šiolei pasirodė du dideliu tomu, 2) "Nedėl-dienio Skaitymas" perėjęs "šv. Kazimiero Draugijos" globon nuo gruodžio mėn. 1907 m. persikeitė į "Vienybę" 3) Nuo liepos mėn. 1908 m. iš Vilniaus p. M. Dovoina-Sil-vestravičius pradėjo leisti lenkų kalba, bet Lietuvos nau-dos dabojanči mėnesinį laikraštį "Litwa". Nuo Naujų Me-tų tas laikraštis leidžiamas kas antra savaitė. 4) Nuo rug-sėjo mėn. 1908 m. pradėjo eiti iš Seinų mėnesinis religiji-nis laikraštis "Vadovas", skiriamas Lietuvos kunigijai, 5) Nustojo ešes social-demokratų organas, savaitinis lai-kraštis "Žarija", 6) Nuo Naujų Metų iš Vilniaus eina dvi savaitinis laikraštis "Zemdirbis", paskirtas ūkio, preky-bos ir pramonijos reikalams, 7) Šių metų kovo mėnesyje pasirodė savaitinis laikraštis "Rygos Garsas", skiriamas miesto Rygos ir Latvijos lietuvių reikalams.

Šalip švietimo spaudintu žodžiu neužmiršta naudoties ir gyvuoju.

Šių metų pradžioje susitvėręs tam-tikras komitetas sutaisė Kaune "Socialinius Kursus". Paskaitos tęsėsi tris dienas: 3, 4 ir 5 sausio. Trečią sausio mėn. dieną paskaitū klausytoai 9 val. ryto susirinko Katedros bažnyčioje šv. Mišiū išklaudyti. 11½ val. Liaudies Namū salėje paskaitas atidarė JM. vyskupas Gasparas Cirtautas, prakalbėdamas į susirinkusiuosius gryna literatiška lietuvių kalba). Po tos vyskupo prakalbos buvo sumanyta pasiūsti šv. Tėvui pasveikinimo telegramą; visi susidinkusieji sutiko rankū plojimu. Ant rytojaus buvo gauta telegrafu iš Rymo ant tos telegramos atsakymas).

Kursuose dalyvavo šie skaitytojai:

1) Peterburgo dvasiškosios Akademijos sociologijos profesorius kun. D-ras Jurgis Matulevičius paskaitė tris lekeijas: a) "Trumpas išaikinimas šių dienų socialinio klausime. Ką reikia suprasti tuo klausimu? Kas ir kaip gali prisidėti prie jo išrišimo? b) "Miestų ir apskritai pramonijos darbininkų klausimas" ir c) "Krikščioniškoji mokslo teorija apie ūnosavybės teisę".

2) Peterburgo Dvas. Akademijos moralinės teologijos profesorius kan D-ras Jonas Maculevičius laikė paskaitą apie "Krikščioniškosios socialinės tvarkos mokslą arba krikščioniškąją demokratiją sulig encyklikū Leono XIII".

3) Peterburgo Dvas. Akademijos apologetikos profe-sorius kun. D-ras Pranciškus Būčys laikė paskaitą: "Ka-talikų Bažnyčia ir socialinis klausimas. Ką ligšiol Bažny-čia yra padarius socialinių reikalų klausime? Ką dvasiš-kieji veikia dabar, o ką galėtų padaryti visuomenės labo pagerinimui?

4) Lekėčių klebonas kun Staugaitis skaitė apie "Vi-suomenės labdarystės sutvarkymą" ir.

5) Sociologo kun. Ant. Kaupo (Patrimpo — Amerikoje) pranešimą: "Iševystės klausimas. Emigracija į užsienius, užmarius ir kitur" paskaitė b. profesorius kun. Aleksandras Dambrauskas.

Kursus lankė sekantis klausytojų skaitlius: šeštadienyje, 3 sausio, 192, sekmadienyje, 4 sausio, 237 ir pirmadienyje 5 sausio 190 asmenų, neskaitant ileistųjų be bi lietų (kursų irengėjai, dalyvautojai, korespondentai ir k.).

Duotas Kauno pavyzdys tame dalyke rado pasekėjų Mariampolėje, kur vietinis Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos skyrius sumanė taipogi padaryti gavėnios šventadieniais viešas lietuviškas paskaitas lietuvių progymnazijos naudai.

Kovo 14 d. paskaitas turėjo kun. J. Tumas "Vilties" redaktorius ir inžinierius Petras Vitkauskas, pirmosios Dūmos atstovas. Kun. Tumas pasakojo apie laikraštiją: kaip ir kada ji kurioje šalyje atsirado; kokią įtaką ji turi žmonijos viešame gyvenime; kaip kuriose šalyse išsiplėtojusi; koks laikraštinių atsakymų prieš visuomenę ir tt. Inžinierius Vitkauskas kalbėjo apie augmenį, žvėrį, paukščius, vabalus; jų veisimąsi, maistą, spalvas ir jų kovą dėl būvio.

Kovo 21 d. prisiėkūsis advokatas K. Samajauskas iš Kauno plačiai aiškino apie valsčių rejentūrą, iš kurios ligi šiol suvalkiečiai visai nesinaudojo, nors ir turėjo teisę. Regisi, jog tas p. Samajausko pranešimas suvalkiečiams atneš didelę naudą. V. Totoraitis "Šaltinio" redakcijos agronomas — prirodinėjo moksliskai vedamo pienininkavimo naudą ir mokino, kaip reikia vartoti mineralines trąšas. Dovanai išdalino daug knygelių "Apie pievų užtęsimą", "Kaip padidinti iš karvių naudą", ir čia-pat parodė, kaip galima grietinę separatorium atskirti nuo pieno ir kaip iš tos grietinės sumušti sviestą.

Kovo 25 d. kun. d-ras Mat. Gustaitis paskaitė d-rs Jokanto atsiųstą referatą "Apie džiovą, o p-lė Čunkytę, pereitais metais isteigtosios "Rankų Akademijos" vedėja, turėjo labai gyvą prakalbą apie reikalingumą rankų darbo mokyklų.

II.

Apskritai imant mūsų visuomeniškas gyvenimas žengia pirmyn. Tarp susiskaldžiusios į įvairiausias partijas mūsų visuomenės apsirėškia susiartinimo ir bendro tėvynės naudai darbavimos noras. Tas moras labiausia apsirėškia draugijų steigime.

23—24 d. rugsėjo 1907 m. įvyko Kaune pirmutinis lietuvių moterų susivaižavimas. Susivaižavimas padarė tam tikrus nutarimus. Tarp kitko buvo nutarta įkurti "Moterų Draugiją". Kilus ginčams, kur turi būti tos būsiančios draugijos valdyba, ar Kaune, ar Vilniuje ir kokios pakraipos ta draugija privalo būti: ar laisvamaniška ar katalikiška — ilgai polemizuota laikraščiuose. Pagaliau kovo 21 d. 1908 m. tapo valdžios įregistruota Kaune "Lietuvių Katalikių Moterų Draugija". Pirmasis "Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos" susirinkimas įvyko balandžio mėn. 25 dieną. Dabar įvairiose vietose tveriasi tos draugijos skyriai. Draugija ikūrė Kaune "Mergaičių amatų mokyklą", prie kurios užlaiko valgyklą.

Rudenyje 1907 metų kauniškė apšvietimo draugija "Saulė" ikūrė pradinį mokyklų mokytojų prirengiamuo

sius kursus. Pavasaryje 1908 metų trečiojo kurso mokiniai buvo nuvažiavę Peterburgan dēlei kvotimų išlaikymo. Iš 17 mokinių kvotimus išlaikė 13, kurie galės užimti mokytojų vietas "Saulės" skyrių užlaikomose pradinėse mokyklose. Ši-met išvardintuosius kursus pabaigė 12 mok. Sugrįžtant vienam kitam mokytojui iš Lenkijos skaitlius lietuvių mokytojų Kauno gubernijoje vis didinasi.

Ta pati "Saulės" draugija ikūrė dar taip vadinamą "Mergaičių Seminariją", kurioje yra prirengiamos mergaitės mokytojauti sodžiaus mokyklose.

"Saulės" draugija turi dabar su viršumi 50 skyrių ir užlaiko 30 pradinį mokyklų.

Suvalkiečių "Žiburio" draugija, turinti dabar suviršumi 51 skyrių, isteigė Mariampolėje 4 klasių mergaičių progymnaziją; ta draugija užlaiko taipogi elgėtnamį ir 2 pradinį mokyklą. Kiekvienas jos skyrius turi ikūręs savo sąnariams ir pašaliniams žmonėms knygyną, o kai-kurie skaityklas ir pradedamasias mokyklėles.

Rugsėjo 2 d. 1907 m. tapo ikurta Vilniuje Lietuvių Dailės Draugija. Toji draugija 28 vasario 1908 m. atidarė Vilniuje antrąją lietuvių dailės parodą, kurioje dalyvavo visi tie patys dailininkai, kurie buvo davę savo darbus pirmajai lietuvių dailės parodai ir dar keletas naujų dailininkų. Visų dailės darbų šioje parodoje buvo apie 700 su viršumi. Iš Vilniaus paroda tapo perkelta į Kauną, kame 8 gegužės "Aušros" 25 metų sukaktuvių dienoje atverta. Čia parodą žymiai padidino p. Tadas Daugirdas savo archaiologiskaisiais rinkiniais. Parodai užsidarius, daug daiktų tapo pavesta p. Daugirdo steigiamamjam Kaune vietiniui prekybos ir pramonės muzėjui. Ši-met ši draugija Vilniuj sutaisė trečiąją lietuvių dailės parodą.

Balandžio 29 d. 1908 m. tapo sušauktas Kaune "Šv. Grigaliaus Vargonininkų Draugijos" isteigiamasis susirinkimas. Nuo Naujų Metų ta draugija leidžia savo mėnesinį laikraštį "Vargomininką".

Pradžioje rugs. mėn. pradėta uždarinėti (Aluntoje ir Krakiuose) apšvietimo draugijos "Vilniaus Aušros" skyriai. O 28 rugsėjo Vilniaus gubernatorius D. Liubimovas pranešė Valdybai apie uždarymą "Vilniaus Aušros" draugijos su visais 17 jos skyrių ir jos žinioje esančiomis istaigomis.

Beveik tuomi-pat laiku tapo uždaryta Suvalkų gul. apšvietimo draugija "Šviesa".

Pereitais metais "Vilniaus Lietuvių šelpimos Draugija" isteigė dviklasę lietuvių mokyklą Vilniuje. Vilniaus miesto Duma tai mokyklai pavedė dalį Franciškonų mūrų. Prie mokyklos yra vakariniai kursai suaugusioms mergaitėms, kurios ruošiasi į sodžiaus mokytojas. Mokyklos užlaikymui "Vilniaus Aušra", kol nebuvo uždaryta, duodavo kas-mėnuo po 25 rublius.

Apskritai apšvietimas nors išlėto, bet vis-gi kila. Nesusilaukiant valdžios parėdymų ikūrimui didesnio mokyklų skaitliaus, griebtasi už jų ikūrimo savomis. Čia didžiausi nuopelnai priguli kauniškiems dr-jai "Saulė" ir suvalkieškiui "Žiburiui".

Sausio 11 dieną Vilniuje įvyko isteigimas lietuvių klubo, pavadinto "Rūta". Iškarto iširašė 66 sąnariai, įvairių luomų žmonės.

Sausio 17 d. įvyko Kaune įsteigiamasis susirinkimas valdžios leistos "Kauno lietuvių katalikų skaitymo mylėtojų draugijos".

Vasario 24 d. Liaudies Namuose, Kaune įvyko pirmas visuotinis Blaivininkų susirinkimas ir davė pirmąją savo darbų apyskaitą. — Katalikų "Blaivybės" draugijos įstatai patvirtinti 21 d. kovo 1908 m. Kauno ir apylinkių gubernijoms, taigi trumpiau, kaip per metus spėjo susitverti 73 draugijos skyriai, iš kurių delegatus į susirinkimą atsiuntė 25 skyriai. Susirinkime dalyvavo apie 100 žmonių. JM. vyskupas Cirtautas, kaip garbės pirmininkas, atvėrė susirinkimą, pasakė prakalbą ir iki pietų susirinkime dalyvavo. Draugijos pirmininku arba blaivininkų vadu susirinkimas išrinko Panevėžio vikarą kun. Povilą Korzoną, kuriam nutarta mokėti algą. JM. vyskupas sutiko kun. Korzoną paliuosuoti nuo vikaro pareigų pildymo. Išrinkus kitus draugijos Valdybos narius kun. Marma paskaitė labai gyvai ir gražiai sustatytą referatą "apie alkoholizmą ir kovą su juo". Paskui Fabijonas Kemešis išskaitė, kas kitur daroma ir kas mums patiems reikėtų daryti, idant žmonės išitikintų, jog alkoholis pašalinamas iš žmonių gyvenimo. — Tarp kitų pažymėtinu du skyrių — Kurklių — įsteigęs prieglaudą, ir Surviliškio — įsteigęs skaityklą ir persekiojęs slaptą degtinės pardavinėjimą. Centralinė Valdyba savo kasėje tuomi tarpu turėjusi 208 r. 60 k.

Kas link agrariškojo mūsų krašte klausimo išrišimo, tai galima sakyti, kad jokių permainų dar nesusilaukėme. Tėmytina tik tiek, kad mūsų sulenkėjusių dvarponių dvarai, vis dažniau už skolas išparduodami, pereina į svetimas rankas. Ukininkai gi tuo tarpu, ypač Kauno gubernijoje, iš sodžių pradeda skirstytis į viensėdijas. Mažžemiai ir bežemiai iki šiol nieko dar nesusilaukė, kas palengvintų jiems žemės įgijimą, o tokiu būdu išieivystė, daugiausiai į Ameriką, metas nuo meto vis didinasi. Ačiu senoviškam ūkininkavimo būdai ir menkam iš ūkės pelnui, vis dažniau net ir ūkininkai parsamdo arba parduoda savo ūkes ir traukia į Ameriką lengvesnės duonos pelnytų...

III.

Apgarsinus tikėjimų laisvę ir nukritus buvusiems suvaržymams, griebtasi taipogi ir svarbiausiųjų mūsų tikėjimo reikalų aprūpinimo: pradėta taisyti senas griūvančias bažnyčias, statyti naujas, tvirti naujas parapijas, organizuoti maldininkų kelevijas ir tt. Nors daug šioje srityje pastaraisiais metais nuveikta, tačiau daug ko dar ir trūksta. Jau keletas metų, kaip neturime Seinų vyskupystėje tikro vyskupo. Jau antri metai kaip Žemaičių vyskupystę valdo tik laikinai paskirtas vyskupas ir todėl ne galima susilaukti taip labai reikalingų tuluose dalykuose permainų, k. a. Seminarijos rektoriaus paskyrimo ir k. Tą pat galima pasakyti ir apie Vilniaus vyskupystę, kurios bažnyčiose greta su tikėjimo reikalais žymią vietą užima ir politika, būtent lietuvių lenkinimas...

Valdžiai prašalinus iš Vilniaus vyskupą Ropą, ilgą laiką diėcezija buvo visai be vyskupo, pagaliau Vilniaus vyskupystės valdytoju tapo paskirtas Minsko dekanas kun. Kaz. Michalkevičius. kursai 15 d. rugsėjo pribuvo Vilniun.

Sulig naujo vyskupystės valdytojo parėdymo tris nedėldienius: spalio 19 ir 26 ir lapkričio 2 dienose — tikresniam susekimui Vilniaus lietuvių skaitliaus — Katedros, Aušros Vartų ir visose parapijų bažnyčiose buvo sakomi tarp 9 ir 10 val. ryto lietuviški pamokslai. Po tų pamokslų turėjo būti surašyti lietuviai klausytojai. Lenkiškai kalbančiųjų Vilniuje, tiesa, dauguma, o žinoma, jog dauguma visokiais būdais dažniausiai nuskriaudžia mažumą. Tokiu būdu ir tikrą lietuvių skaitlių sunku buvo susekti. Tačiau ir prie taip jiems neprielankių aplinkybių lietuvių skaitlius pasirodė ganėtinai žymus, nes pervirijo 2000 asmenų. Neveizdint vienok į taip žymų lietuvių skaitlių, permainų jų dvasiškųjų reikalų aprūpinimui beveik jokių nepadaryta, jei neskaityti kai kurių kunigų perkilnojimo.

Vasario 18 ir 19 d. Vilniaus vyskupijos Administratoriaus, Apaštališkojo protonotarijaus Kanoniko Michalkevičiaus buvo sukviestas Vilniuje tos diėcezijos kunigų lenkų ir lietuvių susivažiavimas. Tame susivažiavime buvo užprotestuota prieš išnaudojimą tautiškųjų nesusipratimų bažnyčiose; nutarta, idant būtų pildomos visiems prigulinių teisės, reiškiančios ir gvarantuojančios net mažiausio gyventojų skaitliaus kalbos liuosybę; pripažinta, jog reikia gerbti netiktai teisės, bet ir jausmai kiekvienos tautos. Mišrioje parapijose kunigai privalo mokėti lietuvių ir lenkų kalbas. Kilusiems nesusipratimams išrišti išrinkta komisija iš 4 kun. (2 lietuvių ir 2 lenkų). Kalbų sutvarkymą Vilniaus bažnyčiose vyskupystės Administratorius pasiūlyko sau.

Žemaičių vyskupijoje pastarame laike lenkai ima irgi kaskart karčiaus reikalauti įvedimo lenkiškos kalbos į pridedamasias bažnytines pamaldas. Ta agitacija eina iš Kauno; ją palaiko vietiniai endekai. Žymu tai labiausiai Žeimės, Josvainių. Čekiškio, Dotnavo ir k. parapijose.

Ant galo prie svarbių mūsų bažnytinio gyvenimo faktų reikia priskaityti pirmoji lietuvių maldininkų kelianinkija, kuri pernai rugpjūčio 10 d. iškeliavo iš Vilniaus Ryman dėlei šv. Tėvo Pijaus X jubilėjaus sukaktuvių. Kelianinkų buvo apie 170.

Šioje trumpoje chronikoje visų mūsų socialinio gyvenimo apsireiškimų nei nemanėme surankioti. Priminėme bent apie svarbiausiuosius pastarųjų metų nuotikius. Kiek tuomi laiku buvo surengta vakaruškų, teatralinių, bei muzikalinių vakarėlių, kiek išleista įvairiausio turinio knygų ir kningelių, iškurti įvairių smulkesniųjų draugijų, ūkės ratelių, darbininkų draugijų ir tt., akylas skaitytojas gali negut iš dienraščio susekti, kurio, deja, pastaraisiais laikais mes vėl netekome ir kurio pasirodymo su nekantrumu lauksime.

("Draugija".)

GU DRUS BERNAS.

Ar pašerei arkį?

— Pašeriau.

— Ar apvalei?

— Apvaliau.

— Tai pakinkyk!

— Gera, poneli, bet pasakyk, kur jis yra?

REIKALUOSE JUBILÉJAUS, STATISTIKOS IR VADOVĖLIŲ.

40 metų emigracijos jubilėjus iki šiol buvo apvaikš-čiojamas šiose kolonijose: So. Bostone, Lawrence, Lowellyj, Haverhille, Mass., Brooklyne, N. Y., Philadelphioj, Pa. (Bridgeporto dalyj'j), Elizabeth-Porte, Newarke ir Pattersonsone, N. J.

Užkvietimai dar yra iš šių vietų: iš Brocktono ir iš Worcesterio, Mass., Lewistono ir Rumfordo, Me., iš Nashua ir Manchester, N. H., iš Naugatuck'o, Union City ir Ansonia, Conn. Neaiškus užkvietimas yra iš New Britain, Conn.

Butų gerai, kad lietuviai parengtų apvaikščiojimą ir prakalbas šiose vietose: Waterburyj, Bridgeporte, gal ir Harforde, Conn., Bayonne Cit, ir Jersey City, N. J. Providence R. I. Tada visose pamarinėse kolonijose, nuo Main iki Philadelphijos, prakalbos apie emigraciją systematiškai būtų atlaikytos.

Statistika. Kad apvaikščiojimui emigracijos sukaktuvių nepasiliktų vien tuščioms iškilmėms, prie progos, sumanyta padaryt lietuvių statistiką. Pirmiausiai New Englande, apygardose New Yorko ir Philadelphijos, o paskui, jei čia nusišeks, ir kitur. Taigi beveik visose šito pamarinio distrikto kolonijose jau yra išdalytos blankos ir paskirti kaip ir komitetai vaikščiot ir surašinėti lietuvius. Vaikščiot apsiima tankiausiai jauni, gerų norų lietuviai. Blankos yra tokios: ant vienos pusės užrašomi šeimyniniai (familijos) ir kiek yra šeimynoje mažų vaikų ir mergaičių iki 16 metų. Ant kitos pusės užrašomi pavieniai vyrai ir merginos. Vaikai ir merginos nuo 16 metų, nors gyvena prie tėvų, bet tankiausiai dirba, todėl juos kudiškiū nėra ką skaityt ir reikia užrašyt i "vyrų" ir "mėgų" skyriū. Vyrai palikę šeimynas Lietuvoje ir turi but užrašomi i pavieniū skyriū, nes jie gyvena čia be šeimynos, galima tik pažymėti, kad jie yra vedę Lietuvoje. Rašant pavardes ar tai merginų ar vyrų reikia rašyt lygiai taip, kaip užrašomiejie ištaria. Jeigu kuris savo pavardę neaiškiai taria, geriau kad jį ant blankos pats parašytų. Tam paskirtoje vietoje reikia užrašyt, iš kokios vietos (pavieto, arba parapijos, arba volosties) lietuvis ar lietuvaite paeina iš tėvynės. Jei gimęs Amerikoje, tai taip ir parašyti.

Apart šitų blankų surašui visų lietuvių da yra išsiuntinėta kitos blankos "pagelbinėms draugystėms", kad sužinoti, kiek yra susiorganizavusių lietuvių. Susivienijimų kuopų, jei tos nėra pagelbinėmis draugystėmis, rašyt nereikia, jų skaitlių darsižinosime iš centralų. Tokia draugysčių statistika mums bus didelė pagelba padarymui abelnos lietuvių statistikos, ypač ten, kur pilnus surašus negalima bus padaryti.

Kažin? Bet, rodos, lietuvių statistiką, bent pamariniame distrikte, turėtų nusišekti. Kur blankos tapo išdalytos, lietuviai visur su noru apsiėmė pasidarbuoti. Iš daugelio vietų surašai, priderančiai atlikti, jau sugrįžo. Daugiau nieko nepasilieka, kaip tik prašyt darančiųjų abelnus surašus tautiečių, taipgi ir Draugysčių, kad, pripildę vardais blankas, kuogreičiausiai prisiųstų. Nuo pasiseki-

mo šiame pamariniame distrikte daug prigulės surašas visų Amerikos lietuvių.

Kolektos. Visur, kur yra parengiami šitie apvaikščiojimai ir prakalbos, yra daromos kolektos. Taip yra pas kitas tautas, taip darome ir mes. Reikia žiurėti, kad kiekvienas mūsų tėvyniškas darbas atneštų praktišką naudą. Kolektos reikalingos pirmiausiai pridengimui kaštų: salės, kalbėtojų ir t. p., kur to nereikia, kolektos eina pridengimui kaštų statistikos rengimui: spaudinimui blankų laiškų, atsišaukimų. Jei statistika nusišektų, reiktų daug didesnių iškaščių jos sutvarkymui, surašymui, papildymui, pagarsinimui, reiktų gal tam tikslui tiesiog samdyt keletui mėnesių žmogus, kurs tą darbą atliktų.

Statistikos vienok kaštai, sulyginant, pas mus dideli būtų negali, arba, kalbant kitais žodžiais, mes negalime didelių iškaščių tam dėti. Yra daugiau svarbių reikalų. Taigi branduolį surinktų ant šių apvaikščiojimų aukų, mes, Amerikos lietuviai, skiriame "fondui leisti vadovėlius".

Vadovėlių konkursai ir fondas juos leisti. Vienas iš svarbiausių pamatų kovoje su priešais dabar yra mokykla. Čia mes turime labiausiai tvirtint savo pozicijas. Laike revoliucijos lietuviai laimėjo šokią tokią lietuvišką mokyklą. Dabar, girdėti, rusų valdžia vėl norėtų duotas koncesijas viena po kitos atimti. Argi galime mes jas priešui atiduot be kovos? Mūsų neveiklumas tik padrasintų priešą. Da prieš revoliuciją mes, Amerikos lietuviai, darėme kolektas ir išteigėme keletą konkursų parašymui mokykloms rankvedžių. Tes faktas dideliai palaikė mūsų mokyklų klausimą revoliucijai kilus. Paskirta tada Lietuvoje rusų komisija sutvarkint mokyklų klausimą i kurią buvo pakviesti ir keli lietuviai, užklausė lietuvių: "jūs norite lietuviškųjų mokyklų; kus jūsų Lietuva, kur rankvedžiai?". Ponas T. Žilinskis, mūsų senas pedagogas, konkursų komiteto narys, nusinešė i komisijos posėdį visą glėbį jau tasyk prisiųstų konkursinių veikalų ir rodydamas juos tarė komisijai: da tik pradžia, o jau turime tiek pradinio mokslo rankvedžių, tiek geografijų, tiek aritmetikų... "gospoda, vsego vдовol!" Be to, rašė tada p. Žilinskis, kažin ką būtų ir begalėją, atsakyt komisijai?

Dabar mes malonėtume tuos konkursus padaryt "nuo latiniais konkursais", t. y. nepasikakint jau parašytais vadovėliais, tik juos nuolat lavint, statyt vėl nors pusę premijos parašymui da geresnio tos rūšies vadovėlio, kad tokis būtų ir mūsų mokyklų ir rašymo vadovėlių klausimas būtų gyvas ir tobulintūsi.

Antras dalykas, laike šio 40 metų emigracijos jubilėjaus mes norime ištęgt "fondą vadovėliams leisti". Reikia ir labai reikia tokio fondo, nes kaip pasirodo, parašytųjų vadovėlių pavieniai lietuviai nestengia išleisti. Didžiausia vienok svarba čia ne tame, kad mes pagelbėsime išleisti vieną kitą vadovėlį, tik tame, kad mes, lietuviškoji visūminia, tuo klausimu interesuojamės, jį gaiviname, keliame, kad lietuviškoji mokykla mums rūpi, kad mes už ją kovojame!

Pirmutinę pašėlpą vadovėliams leisti duodame p. Gabriui, spaudimui jo laimėjusios konkursą Geografijos, dėl to, kad jis pirmutinis tos pagelbos šaukiasi, ir jau seniai agituoja tam ir ragina lietuvius prie aukų, dėlto, kad su

intencija suteikt p. Gabriui pašelpą, mes visi pradėjome rinkti ir duot aukas, apie ką buvo mano rašyta laikraščiuose ir laike prakalbū daugiur minavojama, ir, kaip rodos, visi tam tiko.

Bet p. Gabrys savo geografiją leidžia ne vienas. Leidžia, bent pirma buvo manęs ir suderėjęs leisti, iš pusės su p. Jagomasta, spaustuvninku Prúsuose. P. Gabrio daliai pripuolė apie 500 dolerių, ko jis ir prašė nuo "fondo". P. Gabrys paskolintus pinigus prižada gvarantuot savo dalia išleistosios geografijos. 200 dol. p. Gabriui jau išsiūsta. nes būtinai reikėjo atpirkt mapų klišas, kurios seniai jau padarytos.

Komitetas fondo ir konkursų. Sumanius apvaikšėiot 40 metų emigracijos jubilėjų ir įsteigt "fondą rankvedžiams leisti", pasirodžius pirmutinėms aukoms, Bostone. laike apvaikšėjimo, tapo aprinktas išdininku p. P. Čepliką išdininku patvirtino lietuviai aiškiai per apvaikšėjimus Lawrence, Brooklyne, visur kitur nors nebuvo aiškių balsavimų, aukaujantieji žinojo, kad p. Čeplikas yra išdininku ir kad jam yra siunčiami pinigai, ir ant to tiko. Kur tik iki šiol prkalbos buvo rengiamos, visur atsižymėjo geri kalbėtojai ir prakalbū rengėjai, vietiniai giesmininkų chorai, benai, deklamatoriai — už ką visiems širdingai ačiu. Daug darbo teipgi paneša dabar berenkan tiejie lietuvių surašą jauni vaikinai, kurių vardus vėliau pagarsinsimė ir visi lietuviai jiems už tą darbą padėkavosime. Į tolymesnes vietas kalbėtojais iki šiol tankiausiai yra kviečiami kn. J. Žilinskis arba kn. M. Pėža. Sumanytojais fondo ir prakalbū tuoj pradžioje buvo atsišaukę į visūminę, kad lietuviai labiau tuo dalyku užsiinteresuotų ir, jei galima, aprinktų tam tikrą komitetą arba komitatus atsyriuose distriktuose. Pamariui besidarbuojant, tokie distriktai galima būtų sutverti: 1, kietųjų Pennos anglių, aprubyj, 2, Pittsburgo apygardoj, pridėjus W. Virginiją ir Baltimorę, 3, Chicagoje su apigardomis. Reikėtų turēt bent daugiau kalbėtojų, kadangi vienam arba dviem žmonėms labai sunku yra visur su prakalbomis pribūti.

Mes amerikiečiai pinigų tik renkame, bet renkame su mislia juos perduot Europos lietuviams, kaip dovana mūsų jubilėjinio metų, kad parodyt tuomi ryšius su tėvyne. Jie, Europiečiai, turi komitetą konkursams tvarkyti, apie kurį buvo rašyta pirmiau. Išdininkas "konkursų komiteto" yra p. T. Žilinskis. Visos laimėjusiems konkursus premijos yra išmokėtos, nors tuli konkursai da nepilnai sukolektuoti.

Daugiau kaip metai laiko yra sumanyta, kad "konkursų" dalykus paimtų po savo globa "Mokslo Draugija". Dabar p. T. Žilinskis mums rašo: "padarysiu teip, kaip Jūs man patarėte jau dviejuose savo laiškuose, būtent: atiduosiu viską (t. y. visus konkursų dalykus) Mokslo Draugijai. Būčiau seniai tą padaręs, bet kad komiteto nariai išsiskirstę, kur Šiauliai, Vilnius, Kaunas — susirinkt buvo nebegalima, tai lig šiol to ne įvykdėme... Kalbėjau su p. Basanavičiumi (Mokslo Draugijos pirmininku). Sutinka.

Ar šiaip, ar teip, geriausiai padarysime, surinktus pinigus ir p. Gabrio paskolą perduodami Lietuviams tėvyneje.

Kn. J. Žilinskis. ("Tėvynė".)

MILIJONIERIUS — AUKOTOJAS.

Vieną gražų pavasario rytą — rodosi 1860 m. — sena brika, pilna žmonių, girgždėdama dundėjo gatve vieno miestelio, vardu Beloit, Wisconsin. Šaly riogsantis dideli rumai patraukė domą vieno važiuojančio.

— Kas tai? — paklausė keleivis.

— O, tai? — atsakė kaimynas, — tai yra mokykla, ką įkurė kažinkokie mulkiai, atėję iš rytų.

Kaimyno atsakyme buvo matyti piktumas ir pasityčiojimas.

Žodis po žodžio, kalbėtojai nepasijuto, kaip praslinko visa valanda, jiems besiginčijant apie mokslo naudingumą. Vienas, kurio gislose plaukė rytiečio kraujas, girė mokslą ir rytiečių nuopelnus civilizacijos srityje; antras — žiaurus vakarų gyventojas — tai civilizacijai nenorėjo pripažinti jokių nuopelnų.

Atvykus į Janesville, Wisconsin, rytietis sugniaužė kumštis ir, grumodamas jomis vakariečio pažandžiais, rėkė:

— Aš atvykau čion apsigyventi ir tikiu, kad čia pasiliksiu turtingu! Duodu žodį, kad pasilikęs turtingu, šelpsiu Beloit'o mokyklą iš paskutiniųjų: tegul jos vardas pasigarsina po visą Ameriką!

Vardas rytiečio, ką teip kalbėjo anuomet, yra Danielius K. Pearson. Savo žodį jisai atlaikė. Ligišiol ne tiktai Beloit'o kolegijai, bet ir kitoms neturtingoms mokykloms jisai yra davęs keturis milijonus dolerių. Dabar, susilaukęs 90 metų amžiaus, jisai paaukavo paskutinį milijoną neturtingoms kolegijoms.

CLEVELANDO BALSAVIMAI.

Clevelande (Ohio) atsiliko neseniai balsavimai už tricentines mokestis, važinėjant tramvajais (stritkariais). Tuo tarpu ėjo apie vieną liniją — gutve Payne. Tos tricentinės mokesties reikalavo miesto galva Johnson. Pasirodė, jog tramvajų kompanija yra stipresnė už Johnsoną. Balsavimų rezultatas: už tris centus — 30,944, už penkis centus — 34,926. Tai-gi žmonės patys savo noru užsidėjo ant savęs našą didžiuma 3,982 balsų.

Referendumas geras daiktas, bet ne visur ir ne visados!

VIETINĖS ZINIOS.

Aplinkinėse Wilkes-Barre mainos dirba prastai. Mažesnės kompanijos dirba kasdien, bet kaip Lehigh Valley. Lehigh and Wilkes-Barre, Delaware and Hudson Co., tai vis pusę laiko teišdirba. Zomneliai laikoše kaip galėdami; saliuonai skundžiasi ant prastų laikų, nes mainieriai nilabai neša į saliuoną — žiuri, už ką musiprkus duonos.

Netoti nuo čia Laflino kasyklose 9 d. šio mėnesio atsitiko nelaimė: gazas eksplodavo ir tris darbininkus baisiai apdegino. V. Muškevičius nežinia ar liks gyvas. Apdegintus tuojau nugabenta į Moses Taylor Hospital, Serantone.

Luzernė pavieta mokyklų skyrius praneša, kad ateinauą žiemą ušsėrašusiųjų lankyti viešasėas, mokyklas yra 70,734 vaikai: 35,555 bernaičiai ir 35,179 mergaitės.

DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRAŠTIS

PAŠVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centų. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Market St., Wilkes-Barre, Pa.

Iki kol pinigų, rankraščius ir korespondencijas reikia siųsti pas:

Rev. V. Vizgirda,
190 S. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

"D R A U G A S"
(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St., Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Šitame numeryje perspausdiname iš "Tėvynės" kun Jono Žilinsko straipsnį apie renkamas aukas lietuviškųjų mokyklų vadovėliams leisti, o perspausdiname jį dėlto, kad šitas dalykas — butent, vadovėliai mokykloms — privalo rūpėti katalikų visuomenei. Renka aukas kunigai (ypač: J. Žilinskas ir M. Pėža), duoda jas daugiausiai katalikai — štai ir katalikų Susivienijimas paskyrė tam tikslui 300 dol. iš tautiškų centų! — kaip-gi katalikų visuomenė neturtų rūpintis **savuoju**, taip sakant, turtu?

Proga rinkti aukas konkursams vadovėlius rašyti ir juos spausdinti suteikė 40-metinės sukaktuvės pradžios lietuvių ėjimo Amerikon. Lietuvių emigracija yra svarbi Amerikai ir Lietuvai. Svarbi Amerikai tuo, kad lietuviai sykiu su kitais ateiviais iš Vidurinės Europos pradėjo stumti iš darbų senesnius amerikiečius ir tokiu būdu atsirado nauju Amerikos pramonijos istorijoje veiksnium. Svarbi Lietuvai, nes suteikė duoną daugeliui Lietuvos sunū, kurios tėvynėje jiems buvo pritrūkę; svarbi Lietuvai dar ir tuo, kad Amerikos lietuviai yra atvaidinę nemažą rolę mūsų tautiškame judėjime. Toksai svarbus momentas mūsų tautos gyvenime be abejo vertas paminėjimo — ir kun. Jonas Žilinskas šitą paminėjimą išnaudojo aukų rinkimui viršminėtam tikslui. Dar pirmiau, 1905 m., kuomet Amerikos lietuviai buvo sujudę mesti aukas revoliucijai, patys nežinodami gerai, kam jų aukos pateks, tas pats kun. Jonas Žilinskas bandė laikiną užsidegimą nukreipti naudingon pusėn — ir tuomet rinko po Naująją Angliją aukas konkursams vadovėlius rašyti. Lietuvių visuomenė be abejo bus dėkinga kun. J. Ž. už šitą darbą.

Pripažindami visą svarbumą ir naudingumą šitam darbui, drįstame tečiau pastatyti vieną klausimą — butent: kokia nauda iš to visko bus mums. Amerikos lietuviams?... Yra tai **musų** pinigai, ir **pirmoji** nauda iš jų turi tekti mums, ne kam kitam. Savieji marškiniai arčiau kuno, ir neišmintinga būtų atiduoti marškinius kam kitam, pačiam pasiliekančiam nuogu. Štai iš kun. Jono Ž. raštelio matome, kad pirmoji nauda iš viršminėtų naujų turės eiti ne **mums**, bet **musų** broliams, pasilikusiais Lietuvoje, kitaip tariant, marškinius, kuriais galime apsivilkti patys, turėsim atiduoti kitiems. Šičia tai ir guli viso reikalo svarbumas, ir tiesiog stebėtis reikia, dėlko niekas šito klausimo ligi šiol nepastatė. Jeigu neturėtume savųjų mokyklų Amerikoje ir jeigu nebutų vilties, kad kada nors jas turėsime, mums nebutų galvoje, kur nueis mūsų aukos — bet dabar, savas mokyklas **turime** ir tikimes netrukus daugiau jų iširengti ir jas patobulinti; todėl vadovėlių klausimas mums svarbus, rasi — iš atžvilgio, jog duodame jų išleidimui aukas — dar svarbesnis, ne kaip Europos lietuviams.

Nereikia manyti, kad vadovėliai, parengti Lietuvos mokykloms, tiks ir mums. Gyvename kitoje šalyje, ir ne viskas, kas gera Lietuvoje, yra gera ir Amerikoje. Antra, Amerikos lietuvių mokyklose reikia butinai mokinti anglišką kalbą — ir čia tuojau pasirodo atskyris tarp mokymo skaityti angliškai ir lietuviškai. Rezultate, lietuvišką sylabizavimą reikia taikyti prie angliškojo, nes kitaip būtų tikrai bereikalingas laiko gaišinimas. Mums yra žinomas faktas, kursai parodo, kaip Lietuvos vadovėliai netinka Amerikai: vienon mokyklon tapo įvestas Juozo Damijonaičio "Pradžiamokslis", kaipo sutaisytas sulyg naujausių pedagogijos reikalavimų. Pasekmė buvo šitokia: (1) po pusės metų braižymų ir paįsėmų visokių paukštelėlių, avimėlių, peteliškių etc. vaikai beveik užmiršo, ką buvo išmokę iš Aišbės elementoriaus; (2) nežinojo, kaip rašyti raidės: ar taip, kaip airė sesuo liepė, ar taip, kaip Damijonaitis rodė. Tasai pradžiamokslis nebematys daugiau šitos mokyklos.

Dar vienas dalykas: Amerikoje visai kitokios mokymo metodos, ne kaip Lietuvoje. Apie tatau gali paliudyti lietuvių sesers-mokytojos. Šitos metodos yra išsidirbę keliomis dešimtėmis metų. Rašytojams vadovėlių Amerikos lietuvių mokykloms pravertėtų perskaityti atsidėjusiems J. A. Burns'o knygą: "The Catholic School System in the United States" (New York: Benziger Bros., 1908).

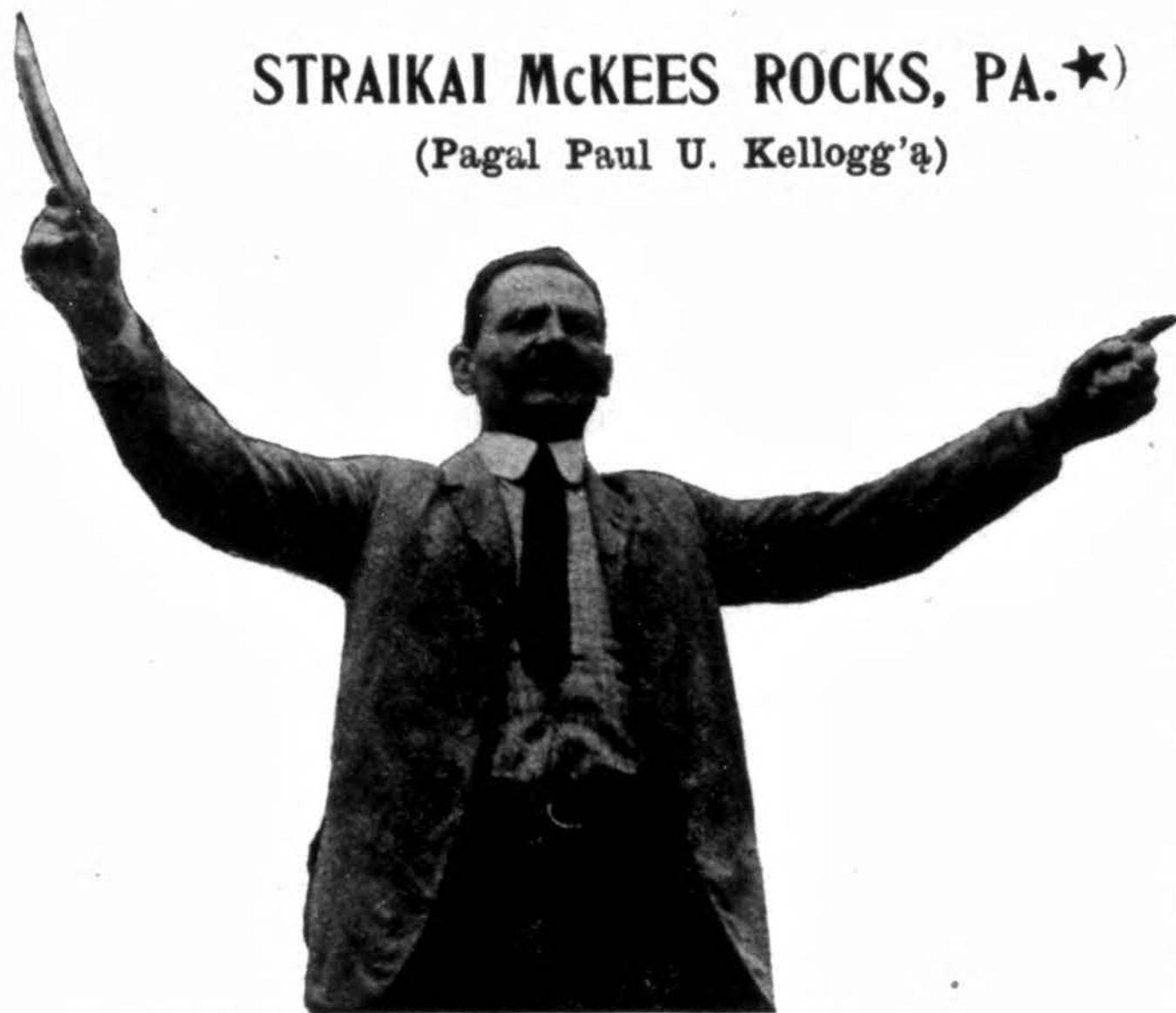
Atsižūrėjus į tą viską, nesunku išsidirbti nuomonę apie dabar renkamas aukas vadovėliams leisti. Toji nuomonė yra:

1. Amerikiečių sumestos aukos privalo būti apverstos amerikiečių naudai;
2. Vadovėliai turi būti taip surengti ir išleisti, kad galėtų patarnauti pirm visko Amerikos lietuviškoms mokykloms;
3. Vadovėlių rašytojai turi susižinoti pirm visko su Amerikos lietuviškų mokyklų mokytojais, ypač su šv. Kazimiero Seserimis.

Kas nori išreikšti kitokią nuomonę — tam "Draugo" skiltys atdaros.

STRAIKAI McKEES ROCKS, PA. ★)

(Pagal Paul U. Kellogg'ą)

Straikininkų vadas, kroatas, mokās šešias kalbas.

Darbininkai dirbtuvėje "Pressed Steel Car Company", McKee's Rocks, šalia Pittsburgh'o, straikuoja nuo pusės liepos mėnesio. Šitas straikas parodo, kokią vietą Amerikos pramonijoje galės užimti neužilgio ateiviai iš vidurinės Europos (lietuviai, lenkai, slavokai ir tt.). Šitas straikas yra tai protestas pusiau susiamerikanizavusių pusiau išsilavinusių savo darbe darbininkų prieš gądrius kapitalistus, kurie atsiviliojo juos iš Europos, bet nori užlaikyti juos prastais dieniniais darbinikais ("ordinary day laborer"). Šitame straike yra užmiršti skirtumai tarp amerikiečio ir ateivio, tarp angliškai šnekančio ir nemokančio anglų kalbos. Amerikietis darbininkas šitame straike eina išvien su "foreineriais".

Antra vertus, šitas straikas gali permąstyti pramonijos vedimo budus. Nes kas iššaukė straiką? Kas paragino tukstančius darbininkų — nesuorganizuotų, neturinčių tarp savęs vienybės — susyk pamesti darbą, pakelti riaušes? — Ne kas kitas, kaip pati kompanija, kuri bandė pasiekti augščiausią ekonomiją, plieno vagonus bedirbant. Jinai norėjo apsieiti su kuomažiausiu išlavintų darbininkų skaičium. Jį isitaisė teip vadinamąją "bėgių sistemą" (track system) kurioje ir šleiviausias darbininkas gali pravertėti vagonų statyme. Jinai įvedė "ratelių sistemą" (pool system) ir pradėjo mokėti už darbą ne kiekvienam darbininkui paskyrium, bet darbininkų kruvoms, pristatytoms prie kokio ypatingo darbo. Tokioje sistemoje darbininkas gauna užmokėti ne už darbo valandas, bet už aktualiskai atliktąjį darbą. Tokioje sistemoje už visus pasivėlinimus, klaidas ir pragaištis atsako ne kompanija, bet patys darbininkai, išskaidyti į ratelius arba kuopas. Už vieno klaidą atsako visi. Buvo daug skundų, kad prižiūrėtojai (foremanai) apgaudinėjo darbininkus, ėmė nuo jų pinigų — bet tikroji straiko priežastis tai numažinimas mokesčių, kurie 1907 m. buvo daug augštesni už šiūmečius. Visas straikininkų pasiskundimas išsirciškė sekančiais žodžiais: Nežinome, kiek, "pėdei" atėjus, gausime už darbą! Ir kuomet jie meldė kompani-

jos, kad kaip norints atiteistų šitą neteisybę, gavo šiurkštų atsakymą: Tai ne jūsų darbas!

Kompanija laikosi ne tik didžiausios ekonomijos savo dirbtuvėse — jinai laikosi šventai senų teisių apie nuosavybės nepaliečiamybę. Jinai nekenčia jokių meldimų, nenori šneketi su savųjų darbininkų atstovais, nepriima jokių skundų. Jinai tvirtina, kad kas dirba jos dirbtuvėje, tas turi pristoti ant visų darbo sąlygų, arba turi pamesti darbą; o kadan-gi kiekvienas darbininkas gali pamesti darbą kada tik nori, tai — kompanijos nuomone — jisai neturi teisės skųstis, kad jisai negauna pilno mokesčio. Žinoma, kompanijos nuomone, visuomenei privalo būti vistiek, kiek darbininkų pameta darbą: vienas ar takstantis. Visuomenė privalo užsilaikyti romiai — nes už ką kompanija moka dokles (taksus)?

Tokia yra apskrita straiko išvaizda.

McKee's Rocks yra miestelis ant kairiojo upės Ohio kranto, tuojau už Pittsburgho. Schoen'o dirbtuvė, dabar priklausanti Pressed Steel Car kompanijai, guli miestelyje Stowe. Yra tai kruva žemų fabrikų. Šalia fabrikų tęsiasi eilės kompanijos namelių, panašių į skrynias. Žmonės tą vietą vadina Hunkeyville. Šitoje tai vietoje ir McKee's Rocks užpakaliniuose mediniuose namuose gyvena slavai (autorius tuo vardu vadina visus ateivius iš vidurio Europos). Daugelis darbininkų, ypač amerikiečių, gyvena kitoje upės pusėje ir persikelia darban laivu. Pačios dirbtuvės nėra dar teip seniai pastatytos. Nukentėjo jos skaudžiai sunkiųjų laikų metu (1908 m.), bet, pramonijai pasitaisius, atsigaivino. Pirm poros savaitių geležinkelis Pensylvanija užsisakė tenai tukstančius plieno vagonų. McKee's Rocks dirbtuvėje dirba visokius vagonus: pasažierinius, prekinius, tramvajinius, angliinius, ir tt. Plienai ateina pluoštais. Tuos pluoštus sukarpo milžiniškomis žirkklėmis vienoje vietoje; kitoje juos įkaitina ir suprosuoja (suspaudžia); kitame skyriuje juos paženklinina ir subado; dar kitur juos sunarsto, dar kitur sunituoja. Yra dar daug mažesnių skyrių, kuriuose dirba ratus, ašis ir tt. Viskas tatau dirbama sunkiomis mašinomis, kurioms reikia labai mažai išlavintų mechanikų. Kompanija giriasi, kad nieko nemokas ateivis gali virsti į mėnesio laiką geru nituotoju.

Prieš straiką dirbo tikrai pusė darbininkų, bet dirbo pilną laiką. Šimet tapo įvestos "bėgių" ir "ratelių" sistemos.

Kas yra bėgių sistema?

Įsivaizdinkime sau, kad išilgai fabrikos yra padėti bėgiai, teip, kaip geležinkelio. Šitais bėgiais pereina visos procesas vagono statymų. Sunkūs karai uždėti atn bėgių viename gale. Pirmučiausiai elektriškos svirtys užtraukia ant jų plieno pluoštus. Pluoštus paeiliui sukarpo, suprosuoja, sustato, sukala, sunituoja — ir bėgių kitame gale išeina jau pabaigtas vagonas. Tame visame procese yra gal dvylika stočių, o kiekvienoje didesnė arba mažesnė kruva darbininkų, turinčių atlikti ypatingą darbą. Kiekvienoje stotyje vagonas gali užsilikti tikrai paskirtą laiką — sakykime, 20 minutų. Jeigu darbininkai kokioje

*Šitas straipsnis parašytas su žinia ir paveldėjimu anglų laikraščio "The Survey" redakcijai.

Straikininkai ant "Indian Mound".

nors stotyje dirba palengva arba atranda kokias sunkenybes, tai jie sulaiko visus kitus darbininkus, dirbančius pirmutinės stotyse. Jeigu mokesčiai būtų mokami už darbo valandas ir vagonas būtų statomas vienoje vietoje, visi tie susivėlinimai ir pragaištys turėtų būti atmokėti iš kompanijos turto, bet taip, kaip dabar yra, viena stotis, viena kuopa ragina kitą stotį, kitą kuopą. Žinoma, darbininkams tatau labai neparanku ir jie už šitą vieną daiktą turėjo teisę straikuoti.

Bet darbininkai protestavo daugiausiai už "ratelių sistemą". Straiko pradžioje tų ratelių buvo 52, susidedančių iš kuopų nuo 10 iki 150 darbininkų. Kiekvienas ratelio narys gaudavo mokėti paskirtą mokestį už valandą. Jeigu tas pats darbininkas tuo pačiu laiku uždirbdavo daugiau, tai dėlto, kad visas ratelis atlikdavo daugiau darbo. Kompanija darbą skaitydavo ne tik valandomis, bet ir "dalimis". Kad būtų aiškiau, paimekime kompanijos skaitlines.

Ratelis, susidedantis iš 6 darbininkų, i dvi savaiti atliko šitokį darbą:

500 dalių po 10 centų kiekviena	\$50
100 dalių po 15 centų kiekviena	35
200 dalių po 20 centų kiekviena	40
300 dalių po 10 centų kiekviena	30

Visas šito ratelio darbas 135 dol.

Kiekvienas šitojo ratelio narys gavo sekančius užmokesčius:

John Smith — nituotojas — 120 valandų po 22c.	\$30.80 — \$38.80
John Doe — padėjėjas — 100 valandų po 17c.	17.00 — 21.45
John Williams — kaitintojas 75 valandas po 16c.	12.00 — 15.14
John Johnson — nituotojas — 50 valandų po 22c.	11.00 — 13.88
John Jones — padėjėjas — 100 valandų po 17c.	17.00 — 21.45
Samuel Jones — kaitintojas 120 valandų po 16c.	19.20 — 24.22
585 val.	\$107.00 — \$135.00

Iš šitos tabelės matyti, kad visi šeši darbininkai, gaudami mokėti nuo valandų, būtų gavę viso tikrai 107 dol., bet gaudami užmokesčių sulyg "dalių," pavarė uždarbi iki 135 dol. Kompanijos nuomone, dirbdami rateliais, darbininkai turėjo raginti kits kitą ir atsikratyti tinginių ir netikelių.

Bet šičia tai ir guli visos bėdos priežastis. Darbininkai pradėjo skųstis, kad kompanija panaikinusi seną užmokesčių sistemą, nustojo garsinti darbo valandas ir už-

McKeesrocks "Pressed Steel Car Co." dirbtuvės.

mokestį sulyg "dalių" — ir tokiu būdu niekas negalėjo išaugšto žinoti, kiek jisai uždirbs dviejų savaitių pabaigoje. Jie pradėjo tvirtinti, kad jie gauna ne mažiausią galimą užmokestį, bet tikrai tiek, kiek kompanija nori jiems mokėti, t. y. darbininkas tikisi gausias daugiau, bet gauna mažiau. Konvertas, kuriame gauna užmokestį, nerodo nei darbo valandų nei valandos uždarbio — jie rodo tikrai darbininko numerį ir skaičių idėtųjų į vidurį pinigų. Tokiu būdu darbininkas negali žinoti, nei kiek valandų jisai išdirbo, nei kiek jam mokama už darbo valandą, nei kiek jisai gavo viršaus sulyg "ratelio" uždarbio, nei kiek kompanija yra atitraukusi nuo jo už ap-

draudimą nuo nelaimių. Iš to kilo skundai, kad "foremanai" užrašo vardus prasimanytų darbininkų nusūka uždarbi, pasilieka sau dalį uždarbio ir tt.

Yra dar vienas skundas. Kompanija gerai žino, kiek vieno vagono pastatymas privalo jai atseiti — ir nemoka nei cento daugiau, tiktai tiek, kiek yra paskyrusi. Iš to išeina vienas negeistinas dalykas: jeigu vienas ratelis atlieka savo darbą atsakomai, bet kitas ratelis jį pagadina, tai atsako visi darbininkai — kalti ir nekalti. Tankiausiai pagadina patys prižiūrėtojai per klaidą arba neapsižiūrėjimą, bet nekalti darbininkai už tatau užmoka.

(Pabaiga bus).

Naminis vaikų auklėjimas.

Kudikio vertē ir garbē.

„Didžiausia kudikiui priguli pagarba — maxima debet puero reverentia, —“ kalbėjo jau senasai stabmeldžiū galvočius Plutarchas. „Dievas, atėmęs mums rojų, sako šv. Pranciškus Borgijas, paliko tris daiktus, kurie jį mums primena: dangaus žvaigždes, pavasario žiedus ir kudikio akis.“ — Ar rasi sutverimą labiau pagalbos reikalaujanti už kudikį? Jis vienas sau paliktas turi žuti. O bet-gi tame silpniausiam sutvėrime tuno Dievo kvėpimas: nemari siela, Sutvėrtojo paveikslas. Veizint į kudikį, gema mumyse, pats per save, prie jo palinkimas ir paguodonė. Be abejonės, motina, turinti kudikį ant savo rankų, tai teipgi yra pilnas didybės ir garbės paveikslas. Kudikis yra šeimynos džiaugsmas ir jos vilties brangus ateityje izdas. Koks tai būtų negirdėtas žvėriškumas, jei motina tykotų ant savo kudikio gyvybės!

Kudikī, iš tīkybinės pusės į jį veizint, apskleidžia didžiausia šviesa. Šventame Krikšte tapo įpilta į jį malonė. Jis atgimė į Dievo Kūdiki, stojosi Bažnyčia Šv. Dvasios. Jis spindi nekaltybės šviesa. Jis panėši į žiedą, pražydusį

amžinai laimei. Kūdikių nekaltybę ir nuolankumą stato mums Išganytojas, kaip pavyzdį, sakydamas: "Jei nebūsime kaip tie kūdikiai, neįeisime į dangaus karalystę".

Kokią turi kūdikis vertę Dievo akyse, regime iš to, jog Jis siunčia aniuolą, dangaus kunigaikštį, apsaugojimui kiekvieno jų nuo skriaudos kūniškos ar dvasiškos. Ne kartą tikinčiajai gimdytojų akiai toji Dievo apveizda tiesiog esti regima. Kiek tai yra pavojų, kurie grėsia nerūpestingam kūdikiui, nuo kurių ne visuomet tėvų priežiūra gali apsaugoti, bet sulaiko kūdikį nuo nelaimės nerigima ranka. Kiek sykių kūdikis puola, rodosi jau spranda nusiūks, ar susilaužys kaulus, tik štai jis keliasi ir rėplioja toliau, kaip niekur nieko; arba, stovi pavojingoje vietoje, da vienas žingsnis ir — pražuvęs; bet štai, nežinantis pavojaus kūdikis, staiga apsisuka ir bėga atgal. Ne teip regimi, bet tikrai ne retesni yra atsitikimai, kada aniuolas sargas apsaugoja nekaltą kūdikį nuo doriško pavojaus.

PIRMOSIOS NUODĖMĖS PASEKMĖS.

Kúdikis gema paveldējšs pirmújú tēvú kalte; todēl

gimdytojai, katalikai, krikšto neatidėlioja. Juk mažyčio gyvybė kabo, kaip ant siulo. Sunkiai nusideda tėvai, jei per jų kaltę kurs iš jų vaikelis be krikšto miršta.

Krikštas panaikina pradžiogriekį, bet pasilieka po jam da piktas pageidimas ir palinkimas į blogą. Siela į dangų veržiasi, bet ją kūnas visu savo svarumu į žemę traukia. Ne viskas yra gera, ką ir vaikai daro. Jau kūdikyje kila toji karė tarp gero ir blogo, tarp kūno ir dvasios, nuo kurios laimingos ar nelaimingos pabaigos ir amžinas likimas priguli. Toji karė prasideda išbudus kūdikio protui ir pasibaigia ant grabo lentos. Būtų tai pamatinė klaida, vaikų auklėjime, neatminti apie šitą teisybę. Ne visada į prasižengimus vaikų reikia žiūrėti, kaip į apsireiškimus nesuvaržytos jaunos gyvybės, kuriai reikia tik išsistovėti, kaip rūgstančiam vynui, kad būtų gera. Nes negalima užginti, kad jau antruose ar trečiuose metuose, apsireiškia kūdikio palinkimai kaip prie gero ir paklaus, taip ir prie doriškai blogo. Jei duokim sau dvejų metų vaikėzas, savo noruose neužganėdintas, stveria artimiausį daiktą ir jį su tokiu smarkumu trenkia į žemę, kuris nepalieka abejonės apie vaiko įpykimą, reikia pripažinti, kad tatai parodo, ne tik gyvybės apsireiškimą, bet taip pat aiškų vaiko palinkimą į rūstybę. Toks kūdikio ūpo apsireiškimas yra tai ženklas tėvams, kad jie tą jo blogą palinkimą turi pergalėti, apveikti, kaip sodininkas, užlaiko nuskabindamas nuo medelio kirminų lizdus.

TĖVŲ UŽDAVINYS.

Tėvai yra pašaukti, kad kilus tai karei kūdikio sieloje, pagelbėtų gerai pusei paimti viršų priešai kūno užpuolimus. Dievas, savo malonia apveizda, suteikė kūdikiui tėvą ir motiną ir jiems reikia tapti panašiais į aržuolą ir liepą, ant kurių apynys vejasi. Tėvas, savo galybe, yra didžiausia kūdikiui valdžia; motina, savo malonumu, stovi ištikimai tėvo greta; abu, savo meile, apima kūdikį ir stengiasi kelti jį augstyn. Tėvų pašaukimas išsireiškia žodžiu — "auklėjimas." "Apie gero išauklėjimo vertę, kalba jau stabmeldžių galvočius Plutarchas: "Nėr nieko, kas peraugštintų gerą vaikų išauklėjimą; jis tur būti pradžia, vidurys ir pabaiga visų gimdytojų rūpesčių. Žemiškieji turtai yra nykstantis ir apgavangi; geras išauklėjimas yra nykstanti Dievo gėrybė".

TĖVŲ MEILĖ.

Meilė yra auklėjimo abecėlė. Kad vaikų auklėjimas tėvams pasisektų, reikia, kad jie meilę padėtų jo pamatu.

Kuo šviesa augmeniui ir saulės spinduliai visai gamtai, tuo yra meilė kūdikiui. Tėvų meilė yra tai gaivinantis kvėpimas, kuris įkvepia kūdikiui gyvybę. Be tos meilingos globos sustira kūdikio protas ir užsiveria jo širdis. Kūdikis kasdien, tukstanteriopuose atžvilgiuose, reikalauja tos meilės parodymo. Tėvams gal kartais rodosi, kad kūdikis mažai te-ką apie jų meilę rūpinasi ir ne daug dėkingumo už jų rūpesčius te parodo; bet ištikro priešingai yra; vaikai yra labai jautrūs tam dalyke: jie tuojaus numano, kas jiems yra prielankus ir tam tik atveria širdį, savo kūdikiškame prisirišime. Kaip meiliai kimba kūdikis prie tėvo, kuris gal jį tik-ką skaudžiai nubaudė, jei mato jį vel gerą ir meilų? Tėvų mokslą tad kūdikis tvirtai ir dėkingai priima, kadą tėvų meilė yra gi-

liai jo širdyje išsisknijusi. Bet toji meilė yra savitarpinė; ją tėvai savo meile širdyje kūdikio turi uždegti.

Suprantamas, rodosi, yra daiktas, tėvams mylėti vaikus; tačiau gyvenimas tankiai atidengia tą žiaurią teisybę, jog prie tikros tėvų meilės pasitaiko taip-gi ir melaginga.

Kartais tėvai mano, jog jie kūdikius turi savo noru užganėdinimui ir pasižaidimui; todėl jais giriasi ir didžiuojasi. Savo vaikus, ypatingai mergaites, kaip lėles rėdo ir stebisi, kaip Marytė gražiai išrodo, daug gražiau už kaimynės Anytę. Visokiais pagyrimais taip ją išaugština, jog ištikro reikia labai išmintingo vaiko, kad neitiktų save esant kokia augšta asaba, daug geresniu už kitus.

Yra tėvai, kurie skubinasi suteikti vaikams visus suaugusių pasismaginimus. Turi jie vestis su savim vaikus į smuklę, šokius, parodas, cirkus ir teatrus. Tokia meilė veda į prasikaltimą priešai vaikus.

Kokia-gi yra tikroji tėvų meilė, kuri dega kaip žvakės liepsna ir tiek sykių atsinaujina, kiek sykių saulė parodo savo spindintį veidą ir nauja mus apdovanoja diena?

Pritinkančiai tam klausymui mes atsakyti tegalime vien tik tikėjimu atsiremami. Kūdikį privalome mylėti ne tik dėl jo meilumo ir linksmumo, ar kūno privalumų ir sielos ypatybių, bet turime jį mylėti dėl viršprigimtųjų priežasčių.

Kūdikių dūšios nekaltybė yra tai izdas, kurį mes siepiame savo namuose; jo augštą vertę iš to galime pažinti, jog Dievo Sūnus nužengė ant žemės dėl mūsų išganymo. Tikra meilė visadą prisijaučia prie tos baisios atsakomybės, kurią mes duosime už kiekvieną mūsų globai pavestą. Tikra meilė nedaro skyriaus tarpe vaikų: nei vieno neišaugština ir nei vieno nepažemina. Nes kiekvienas kūdikis turi lygią tiesą prie tėvų meilės. Didelė būtų neteisybė paniekti kūdikį dėl menkesnio jo proto ar kokių kūno ydų.

Tankiai maži kūdikiai būva sunkiu bandymu motinos kantrybės, bet meilė palengvina didžiausią auką. Dėl vaikų meilės atsisako tėvas ir motina ne vieno pasilinksinimo, prasišalina nuo tų vietų, kur vaikams nepridera būti, nepalieka savo vaikų svetimų arba neišmintingų tarnaičių globai, bet patis savo vaikus prižiūri; nesistveria nuodų, kaip degtinės ar aguonų, kad vaikus užmigdytų.

Savo triukšmingu žaidimu, bėgiojimu ir rėkavimu, gal ir didesnieji vaikai įgristi, bet tasai jų užimas nėra blogas: yra tai prigimtas apsireiškimas vaikų gyvumo ir smagumo. Linksmumas yra ženklas taip sveikatos, kaip ir nekaltybės; išmintingi tėvai džiaugiasi, kadą mato savo vaikus linksmiais. Priešingai, jei vaikas yra paniūres, užsimastęs, bailus, — tai tėvams reik pasimislyt, ar nė ten ko blogo. Šv. Filipas Neri, užklaustas syki, kaip jis gal iškęsti lermą ir užimą vaikų prieš savo namus, atsakė: "Jei tuo aš juos nuo blogo galėčiau sulaikyti, tai tegu ir malkas kapotų ant mano pečių." Dėl to linksmumui reikia leisti išgaruoti, bet nuo blogo pasielgimo reikia smarkiai drausti.

Tikra meilė visadą taip-gi atsimena apie tikrą vaiko labą; ji yra kantri, yra maloninga; vis išturi, vis išken-

čia, kaip sako šv. Paulius Apaštalas. Jogei ji atsižiuri ne tik į liglaikinį vaiko labą, bet ir jo ateities niekad iš akių

neišleidžia, dėlto reikale ir skaudžiai pabausti nesibijo. Bet apie tai paskui. (T. b.)

VAIKU SKYRIUS.

LIETUS.

Laukėm lietelio brangaus...
Krinta lašai iš dangaus.
Džiaugias kaimiečio širdis,
Nes tai jo izdas, viltis...
Augs jojo miežiai, rugiai;
Kriaušės jo noks, obuoliai;
Linų gražiųjų priraus,
Audeklą ploną išaus!
Sotus jis bus per metus,
Vargo ir bado nejus.
Kriskit, oi kriskit, lašai!
Vilgykit žemę gerai;
Tė artojęliai, vargšai,
Dėkoja Dievui gražiai
Už jo malones šventas,
Kokias laukuose jie ras,
Kokios jiems auga dirvoj,
Tėvynėj mus "Lietuvoj".

Ksav. Vanagėlis.

NEŠVARUS.

Motiejukas buvo nešvarus vaikas. Retai jis praudavosi, niekuomet menuvalydavo savo drabužių ir čebatų. Jo plaukai visuomet buvo pasišiaušę, nes jis niekuomet nesišukuodavo.

Draugai tyčiojosi iš jo, nepraustaburniu ir pajuodeliu vadindavo.

— Ko aš kaltas, — teisinosi jis, — kad mano tėvai vargingi ir negali man nupirkti naujų ir geresių čebatų? Ko jūs tyčiojatės iš manęs? Ko prikiobot, lyg kokie pasiutėliai?!...

— Murmėk, sveikas, kiek mori, bet vis-gi tu neišsiteisinsi, nes čia ne tėvai, tik tu pats kaltas! — tarė jam Joniukas: — Štai pažiūrėk ant Vincuko: jo tėvai visai vargingi, vienok jis visuomet nupraustas, švarus ir gražiai sušukuotas.

Ksav. Vanagėlis.

ANTANUKAS.

Antanukas, turtingų tėvų sunus, turėjo blogą papratimą bristi per purvyną; eidamas keliu, jis visuomet su pasimėgimu įbrisdavo į giliausią purvyną ir nesigailėdavo nei naujų čebatų nei gražių, brangių drapanų.

Jis visuomet pareidavo namo labai purvinas. Namų tarnui įkyrėjo net iki gyvam kaului kelisys per diena valyti jo purvinius batelius ir drapanas. Tėvai taipogi ant

jo bardavosi, bet vaikas nesiliovė piktai darys.

Antgalo tėvas uždraudė tarnui jo drapanas ir batus valyti ir liepė tą darbą daryti pačiam vaikinui.

Vaikas išspradžiū manė, kad tai nedidelis dalykas tą padaryti; bet porą dienų padirbęs, jis gana nuilso, prisikankino ir antgalo suprato, kad tarnų ir visų žmonių darbą reikia pagarboje laikyti.

Nuo to laiko Antanukas liovėsi taip blogai darys ir tapo švariausiu ir pavyzdingiausiu vaikinu.

Ksav. Vanagėlis.

MANDAGUS ANDRIUTIS.

Andriutis gyveno prie tėvų dideliame mieste. Kartą su motina jis važiavo tramvaju per miestą.

Gera buvo vaikinui sėdėti ant minkšto suolo; jis linksmai pasakojo mamai, kaip gerai jam buvo vakar girioje, kur jis su kitais mokyklos vaikais patogiai žaidė per kiaurą vakarą.

Tuo tarpu jis užtėmijo, kad tramvajum norėjo iesti senas žmogus, neturtingai apvilktas; bet iesti jis negalėjo, nes visi suolai buvo užimti.

Senutis buvo pribaustas stovėti lauke ant tramvajaus platformės.

Pagailo Andreliui senuko ir jis tarė tyliai motinai:

— Mama leisk man stovėti ant platformos; senelis-gitesės ant mano vietos. Matai, mama, kaip jis dreba?

— Tavo nuomonė yra labai pagirtina ir tavo pasielgimas visai prakilnus. Pakviesk senelį ant savo vietos.

Andriutis, mandagiai linktelėjęs, nedrąsiai tarė seneliui:

— Buk malonus, tamista, užimti mano vietą... man čia lauke, bus daug geriau!

Senutis, laimindamas gerą vaiką, užėmė jo vietą.

Gražus pasielgimas Andrelio.

Iš tokių vaikų užauga geri žmonės.

Ksav. Vanagėlis.

P A S A R G A.

ATSISAKUS SLAVOKŲ SPAUSTUVEI STATYTI TOLIAU MUSŲ LAIKRAŠTĮ — DĖLEI DARININKŲ TRUKUMO — ŠITAS "DRAUGO" NUMERIS IŠEINA ANT GREITOSIOS SEKANTĖS NUMERI TIKIMĖS IŠLEISTI IŠ SAVOSIOS SPAUSTUVĖS.

REDAKCIJA.

**Pašventinimas kampinio akmens šv.
Kazimiero lietuvių bažnyčios atsiliks
nedelioje, 22d. rugpjūčio, 3 valanda
popiet**

Reikalingas Mokytojas, Lietuviškai parapi-
jos mokyklai nuo 1 Rugsejaus (Septemb.), vyras
ar merga, turintis tiesa būti mokytoju ir moka-
tis angliškai ir lietuviškai.

Puškite tuojau pas

REV. J. ŽEBRIS

396 Church Street.

NEW BRITAIN, CONN.

KAULAI UŽMUŠTŲ KARĖJĖ RUSIJOS SU JAPONIJA.

Japonijoje išrastas naujas budas medžiagos išnaudo-
jimui — bet tam darbui būtina reikia kanlų ir anglies.
Kaulų Japonijoje sunku gauti — todėl agentai važinėja
i Mandžuriją ir renka kaulus kritusių karėjų kareivių.
Mokama pasė dolerio už 140 svarų. Stotyje Bensi Mukde-
no geležinkelio galima matyti kalaus žmonių kaulų.

DRAUGIJOS!

R. H. Morgan

laiko dirbtuve visokių

jums reikalingų daiktų, kaip tai: kepurų,
kokardų, šarpu, veliavų ir tt. Adresuokite:

R. H. MORGAN,

13 N. Main St.

Shenandoah, Pa.

AUKOS

**Sv. Kazimiero Seserų Vienuolynui:
iš Newark, N. J.**

Frederio Str. 278 Aukštkalnis Simanas	oė-o.
Strolkute Gertruda	3.60
Chapel Str. 100 Venckus Vladas	1.00
Matulis Mikolas	1.00
Chapel Str. 100½ Augunas Stasys	1.50
Juknelis Juozas	1.00
Joseph Str. 71 Kerbedis Juozas	1.00
Munius Kazys	50
Lister Ave. 75 Franckievicz Dominik	1.00
Lister Ave 67 Bunevičius Vincas	1.00
Sargelis Tamosius	50
Lister Ave 87 Pavlovicz Vitold	25
Baltunas Zigmuntas	50
N. Juozas	50
Albert Ave. 100 Oponovicz Motiejus	50
Albert Ave. 102 Vaineikis Kazys	5.00
Gryba Jurgis	1.00
Jokšas Pranas	1.00
Albert Ave. 108 Tudurovski Kazimierz	1.00
Widel Str. 20 Mazdeika Antanas	1.00
Mazdeikiute Petrone	2.00
Oxford Str. 28 Zukovski Leon	1.00
Frederic Str. 82 Nevieras Motiejus	1.00
Kimbiras Jurgis	1.00
Ferry Str. 278 Aukštkalnis Simanas	1.00
Pipiras Jonas	50
Leckys Jonas	50
Chamber Str. 103 Butvila Justinas	1.00
Glower Str. 70 Bekštas Donatas	50
Fergusson Str. 99 Vingis Petras	50
Kazlauckis Juozas	50

Fergusson Str. 99 Ričkus Kazys	1.00
Fergusson Str. 101 Lukšys Baltrus	50
Glower Str. 50 Kasnauckis Vincas	50
Sudžius Juozas	1.00
Glower Str. 50 Urbanavičius Jonas	50
Polk Str. 83 Venckus Simanas	2.00
Balnius Jonas	25
Polk Str. 83 Vasiliauckas Mikas	1.00
Polk Str. 98 Balčytis Paulius	50
Polk Str. 98 Šatkus Konstantinas	1.00
Wanbury Str. 62 Kunčius Feliksas	25
Galinauckis Antanas	1.00
Wanbury Str. 62 Remeika Mikolas	1.00
Piaseckis Jonas	1.00
Wanbury Str. 62 Unik Kazys	50
Venckuniute Antanina	50
Allen Str. 350 Gebas Motiejus	25
Allem Str. 356 Bindokas Pijus	50
Hansler Str. 7 Repšys Ignas	50
Wall Str. 40 Mačiulis Jokubas	50
Ferry Str. 254 Mišaitis Aleksandras	50
Šeperys Vincas	50
Ferry Str. 236 Zukaitis Jonas	1.00
Jakabaitis Juozas	1.00
Alley Str. 11 Šeperys Petras	1.00
Šeperys Adomas	1.00
Polk Str. 164 Staras Kazys	50
Polk Str. 164 Brinikaite Anele	50
Cirporaite Ona	50
Van Buren Str. 101 Marazas Julius	50
Marazas Izidoras	25
Elm Str. 240 Skauderis Alze	50
VanBuren Str. 81 Kregždienė Barbora	50
VanBuren Str. 79 Kasparaitis Jurgis	50

VanBuren Str. 81 Brilius Jule	50	Valiušutė Apolionija	2.00
Van Buren Str. 81 Jurkaitis Vincas	50	S. Orange Ave. 167 Nazaras Antanas	1.00
VanBuren Str. 75 Staneikaite Juze	1.00	15th. Str. 327 Rukyčė Jonas	1.00
Kleinaite Ona	1.00	15th. Str. 327 Kazakauckas Dionizas	50
Adam Str. 159 Simanaitis Stasys	1.00	Broad Str. 1084 Daukšiute Barbora	1.00
VanBuren 75 Guščius Pranas	1.00	Camden Str. 221 Daukšiute Ona	50
Glover, Bikiunas Jonas	25	Daukšys Mikolas	50
Siuskis Juozas	50	Užkuraitis Stasys	1.00
Jackson Str. 86 Savičius Jokubas	50	Camden Str. 229 Čepulis Antanas	50
Jackson Str. 86 Jančauckas Adomas	50	13th. Str. 438 Ivanauskas Jonas	1.00
Jackson Str. 103 Plikaitis Jonas	5.00	Lukošiunas Petras	50
Jackson Str. 86 Burždžius Jonas	50	Warwick Str. 104 Gečys Paulius	1.00
Dawning Str. 63 Buivys Veronika	1.00	Warwick Str. 104 Tomkus Kazys	1.00
Dawning Str. 63 Prakapas Julius	50	Daukšys Pranas	1.00
Dawning Str. 63 Lekis Pranas	50	Warwick Str. 94 Radzevičius Abdonas	2.00
Kajokiene Mare	50	Virbša Mikolas	1.00
Dawning Str. 63 Radzevičius Martynas	50	Radzevičiute Kaste	25
Jackson Str. 130 Murauskis Antanas	50	Warwick Str. 94 Norbutas Jonas	1.00
Jackson Str. 130 Pajaujis Kazys	1.00	Ginetaite Elena	2.00
Bugis Jonas	1.00	Warwick Str. Kemežys Jonas	50
Jackson Str. 130 Sliakaitiene Katre	25	Statkevičia Kazys	50
Jackson Str. 134 Jonytis Karalius	25	Draugelis Kazys	25
Adams Str. 153 Spyčius Tadas	1.00	Domašauskiute Agota	50
Adams Str. 153 Simanavičia Pranas	50	Warwick Str. 94 Grumbinas Rapolas	50
Adams Str. 153 Kraučius Vincas	1.00	Warwick Str. 94 Kučynskas Vincas	25
Dikšius Jonas	50	Lekečynskas Aleksandras	50
Adams Str. 153 Aplikaičiute Veronika	1.00	Kareivās Boleslovas	50
Adams Str. 153 Kairukštis Mikolas	5.00	Warwick Str. 92 Daukšys Jonas	1.00
Adams Str. 107 Akelis Mikolas	2.00	Warwick Str. 92 Sodaite Ona	1.00
Adams Str. 62 Stankevičiene Magde	50	Siadys Julius	1.00
Botyrius Antanas	1.00	Warwick Str. Pranis Stanislovas	2.00
Barkauskas Juozas	25	Warwick Str. 92 Skirka Stasys	30
Adams Str. 56 Jakas Vincas	50	Warwick Str. 91 Kralikauskas Jouzas	1.00
Adam Str. 34 Mockus Jonas	35	Mikulis Baltrus	50
Adams Str. 113 Stanislovaitis Antanas	50	Warwick Str. 91 Kaminskas Antanas	1.00
Adams Str. 113 Augustauckas Laurynas	1.00	Valiušis Petras	1.00
Adams Str. Staneliunas Zigmantas	50	Warwick Str. 91 Skučas Jonas	50
Ušinskas Juozas	50	Warwick Str. 87 Jonikaitis Adomas	1.00
Labanauskas Antanas	50	Warwick Str. 87 Bradunas Juozas	1.00
iš S. Orange N. J.		Warwick St. 87 Jasutis Kazys	2.00
S. Maple Str. 46 Oveikiute Petrone	10.00	Warwick Str. 85 Januškis Kazys	1.00
Wall Str. 97 Matjošaitis Augustinas	1.00	Gumauskas Jonas	1.00
Wall Str 97 Etravinskas Pr. Ksav.	1.00	Stolpinas Juozas	1.00
Stravinskas Vladas	1.00	Warwick Str. 81 Valiušike Apolionija	2.00
Gailinuke Jule	1.00	Loveikas Nikodemas	2.00
Diliunas Tamas	25	Warwick Str. 79 Jasevičia Raulynas	1.00
Dambrauskas Juozas	25	Jefferson Str. 204 Vaškevičius Ignotas	2.00
Wall Str. 104 Armulavičius Kazys	1.00	Warwick Str. 94 Staknevičius Antanas	2.00
Atkočiūnas Andrius	50	New York Ave. 203 Saunora Stasys	1.00
Dainiuke Anele	50	Newman Vincas	50
Česniene Alže	50	Statkevičia Kazys	50
Avižieniene Elena	50	New York Str. 196 Nevulis Simanas	80
Newton Str. 91 Sopys Domininkas	1.00	New York Ave. 196 Sendzikiute Mare	1.00
Morris Ave 164 Arelionas Lindvikas	1.00	Sendzikiute Magdė	1.00
Janulis Stasys	50	Skėmienė Anė	1.00
Morris Str. 164 Zavišas Danižas	50	New York Ave. 194 Burigmonitė Anė	1.00
S. Orange Ave. 167 Matjošaitis Kazys	25	Bujauskas Justinas	1.00
Stankunas Kazys	50	New York Ave. 194 Radzevičius Anatnas	1.00
Indrišiuniuke Magde	50	New York Ave. 194 Miškunas Aleksandras	1.00

New York Ave 193 Laužemis Augustinas	1.00
Mazeliauskas Juozas	50
Lidžius Petras	50
New York Ave. 186 Daukšys Ambrazas	1.00
New York Ave. 186 Čepulis Juozas	50
New York Ave 184 Bugys Antanas	1.00
Lapinskas Juozas	1.00
New York Ave. 166 Gečys Antanas	1.00
Gečys Jonas	1.00
New York Ave. 180 Monkevičius Vincas	1.00
Chestnut Str. 244 Dubickas Kazys	1.00
Chestnut Str. 244 Prancevičia Povilas	50
Chestnut Str. 246 Pačesa Juozas	1.00
New York Ave. 184 Balčiūnaitė Teresė	2.00
Venkiūtė Zopija	1.00
N. N.	2.00
Tamašaukiute Valerija	5.00
is Harrison N. J.	
Warren Str. 220 Krušnienė Agota	1.00
Verbiutė Agota	1.00
Prospect Str. 95 Pocevičia Juozas	1.00
Union Str. 6- Alinoris Jonas	50
Šelvaitis Andrius	50
Union Str. 56 Daukšys Juozas	1.00
Union Str. 50 Urbanavičius Kazys	1.00
Monroe Str. 55 Malakauckas Antanas	1.00
Monroe Str. 39 Stonis Mateusas	1.00
Stonike Monika	1.00
Jasaituke Jule	1.00
Monroe Str. 39 Stonys Juozas	50
Monroe Str. 39 Valickas Jonas	50
Monroe Str. 34 Stankus Pranas	1.00
Market Str. 437 Tarnauckiene Katre	1.00
Market Str. 547 Gerdauckas Kazys	50
Stucevičiute Karalina	50
Market Str. 547 Lužys Anrius	25
Gurnevicius Jonas	25
Market Str. 547 Gudaičiute Marcelė	50
Niester Jan	50
Boladž Adolf	25
Jackson Str. 30 Baublys Romualdas	1.00
Pušniauskiute Elena	1.00
Jackson Str. 30 Gudaitis Juozas	25
Velvyvis Silvestras	25
Jackson Str. 38 Plinaitis Petras	1.00
Jackson St. 34 Ženokis Juozas	1.00
Kybarts Kazys	25
Samavičius Petras	25
Kuprionis Vincas	25
Jackson Str. 38 Marčiulauskienė Stanislova	50
Kučka Kazys	50
Jackson Str. 38 Rezgevič Aleksander	1.00
Jackson Str. 69 Šiurekis Petras	50
Mickevičius Kazys	50
Jackson Str. 69 Jurevičius Antanas	25
Jackson Str. 71 Januškaitis Antanas	50
Drozdovski Adolf	25
Rusteika Petras	25

(T. B.)

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBES SUSIV. LIET. RYMO-KAT. AMERIKOJE:

KUN. S. PAUTIENIUS prezidentas,
P. O. Girardville, Pa.

JONAS RIKTERAITIS vice-prez.,
67 James St., Waterbury, Conn.

KAZYS KRUSINSKAS sekretorius,
324 South 1-st St., Brooklyn, N. Y.

GABRIS LAIBINIS, išdininkas,
P. O. Box 135 Duryea, Pa.

JONAS VIERAITIS,
107 So. Harding St., Worcester, Mass } **kasos**
KAZYS VAŠKEVYČIA, } **globejai**
186 Jefferson St., Newark, N. J

KUN. V. VIZGIRDA knygis,
190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

KUN. V. STAKNEVIČIA dvasiškas vadovas.
207 Adams St., Newark, N. J.

Tautiet! Jei reikia Tau statyti, nauji namai, artai-
syti seni, tai žinok kad tatai atliks kuogeriausiai kontrak-
teris **MIKAS SLAPIKEVIČIUS**, NEW PHILADELPHIA,
OFFICE, NEW PHONE 37. RESIDENCE 1100.

LIETUVIU ADVOKATAS
JONAS S. LOPATTO.
47-48-49 Bennett Building, Wilkes Barre, Pa.

FABIOLÉ,
Garski kardinolo Wisemano apysaka. Verte Vytan-
tas. Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vieną
egzempliorių, nuleidžiamas didelis nušimtis.

Gaunama pas:
REV. V. VARNAGIRIS,
213 S. 4th St., BROOKLYN, N. Y.

NAUJA KNYGA
Biblija arba šv. Raštas
išleistas
KUN. S. PAUTIENIAUS.
Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.
Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntinnu
Adresas: REV. S. PAUTIENIUS,
GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMES PATYS
Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo
(apdaryta) \$1.00.
Vaidu Draugas arba kaip mokytis skaityt ir rašyt
be mokytojo 15c.
Naujas Budas mokytis rašyt be mokytojo 10c.
Aritmetika mokytis rokundu be mokytojo su paveik-
slais (apdaryta) 35c.
Pinigus siuskit per Money Order po šiuo adresu:
P. MIKOLAINIS
Box 62. NEW YORK CITY.

Vargamistra mokauntis lietuviškai, angliškai ir len-
tiškai bei slaviškai, ir mokas mokslinė vesti tegul atsišau-
kia i "Draugo" Redakciją.